

PERUSTURVAKESKUS

Vastuuhenkilö: perusturvajohtaja

Perusturvakeskuksen toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2018

Kuten koko Suomessa, myös Loviisassa ja Lapinjärvellä väestö ikääntyy ja syntyvyys laskee. Väestörakenteen muutos vaikuttaa jatkossakin sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristöön. Eriarvoisuuden ja syrjäytymisen lisääntyminen vaikuttavat myös perusturvakeskuksen toimintaan. Toimintavuodesta on tehnyt haastavan myös yleisen yhteiskunnallisen epävarmuuden lisäksi epävarmuus jo pitkään jatkuneen maakunta- ja sote-uudistuksen etenemisestä. Vuotta ovat leimanneet myös taloudelliset haasteet ja vaikeutunut rekrytointitilanne tietyillä ammattiryhmillä.

Toimintaympäristön ja toiminnan haasteisiin perusturvakeskus on pyrkinyt vastaamaan määrätietoisella toiminnalla. Tavoitteena vuodelle 2018 oli tarjota kuntalaisille matalalla kynnyksellä, ilman viivettä toimiva sosiaali- ja terveysasian vireillepano yhdeltä luukulta. Kiireellisessä vastaanotossa vireillepanon toimintamalli vakiintui vuoden aikana jo pysyväksi ja toimivaksi toimintatavaksi. Toimintatavan mallia hyödynnettiin myös alueellisessa kehitystoiminnassa, koska se vastaa hyvin myös sote-uudistuksen tavoitteisiin.

Muitakin uudenlaisia ratkaisuja tarvittiin, jotta kuntalaisten hyvinvointi säilyisi entisellä tasolla tai jopa kasvaisi. Tavoitteena vuonna 2018 oli sähköisen asiointin helpottaminen ja lisääminen. Nykyaikaistamalla toimintatapoja pystyttiin ottamaan paremmin huomioon kuntalaisten erilaiset lähtökohdat ja tehostamaan toimintaa rajallisista resursseista huolimatta. Kuntalaisten lisääntynyt mahdollisuus osallistua entistä aktiivisemmin omaan hoitoonsa helpottuu uusilla toimintatavoilla ja auttaa perusturvakeskusta saavuttamaan tavoitteensa lisätä kuntalaisten vastuunottoa omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään. Tavoitteeseen ei ole päästy kaikilta osin, vaan esimerkiksi nettiajanvarauksen käyttö ja omahoidon osuuden kasvattaminen teknisin keinoin jäivät tavoiteltua vähäisemmiksi.

Toimintavuotta leimasi maakunnallisen ja varsinkin alueellisen yhteistyön lisääntyminen. Varsinkin alueellisen kotisairaalahankkeen selvitys- ja kehittämistyössä perusturvakeskus otti päävastuun. Lasten ja nuorten palvelualueen, sivistystoimen ja kolmannen sektorin yhteistyö jatkui tiiviinä lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) hankkeen myötä. Lasten ja nuorten palvelualan sisäinen yhteistyö helpottui syksyllä, kun perhekeskus muutti pääterveysasemalle. Hallinnon muutto samoihin tiloihin helpotti yhteistyötä koko keskuksessa.

Maakunta- ja sote-uudistuksen tuoma epävarmuus ja resurssipula kuluttivat henkilökunnan voimavaroja. Perusturvakeskuksen työntekijät ovat voimavara, jonka työ- ja toimintakyvystä on pyritty huolehtimaan muun muassa tiivistämällä yhteistyötä työterveyshuollon kanssa, ottamalla käyttöön sijaisrekrytointipalvelu ja harmonisoimalla palkkoja. Hyvinvoivat työntekijät takaavat kestävät ja vakaat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut.

Riskianalyysi

Talousarviota laadittaessa terveydenhuollossa korostui riskinä lähikuntayhteistyön vähyyt. Alueellisten palveluiden ja kuntien yhteistyö on lisääntynyt ja parantunut ja vienyt alueellista kehitystä hyvin eteenpäin. Toinen riskianalyysissä korostunut asia oli sote-uudistuksen hidas eteneminen. Maakunta- ja sote-uudistuksen epävarma eteneminen näkyi lähinnä hallinnon työssä. Monet kehityshankkeet, joita vietin eteenpäin, eivät keskittyneet pelkästään vastaamaan sote-uudistuksen haasteisiin, vaan enemmänkin toiminnan tehostamiseen ja asiakkaan palveluiden parantamiseen. Näin ollen henkilökunta onkin sitoutunut pääosin hyvin kehitystyöhön. Digitaalisten palveluiden kehittämistä tulee jatkaa, sillä niiden kehittäminen edistyi hitaasti vuonna 2018. Taloudellinen riski realisoitui ja lisämäärärahaan jouduttiin turvautumaan muun muassa kasvaneiden erikoissairaanhoidon ja vammaisten palveluasumisen kustannusten takia.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 2018

Perusturvakeskuksen tuloslaskelma

Keskuksen kaupunginvaltuustoon nähden sitova määräraha on ulkoinen toimintakate.

2113 Perusturvakeskus

	TALOUSARVIO 2018	TA- MUUTOKSET	TA 2018 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2018	POIKKEAMA
Myyntituotot	3 050 195		3 050 195	3 868 971	-818 777
Maksutuotot	4 265 990		4 265 990	4 298 128	-32 138
Tuet ja avustukset	141 000		141 000	152 871	-11 871
Vuokratuotot	652 510		652 510	560 380	92 130
Muut toimintatuotot	47 940		47 940	117 226	-69 286
Toimintatuotot yhteensä	8 157 635		8 157 635	8 997 576	-839 941
<i>joista sisäiset</i>				279 014	-279 014
Henkilöstökulut	-17 613 782	-115 412	-17 729 195	-17 629 540	-99 655
Palveluiden ostot	-32 695 533	-914 000	-33 609 253	-33 930 808	321 555
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 122 085	-56 000	-1 178 085	-1 356 678	178 593
Avustukset	-1 820 200		-1 820 200	-1 791 942	-28 258
Muut toimintakulut	-1 798 269	-679 804	-2 478 073	-2 962 445	484 372
Toimintakulut yhteensä	-55 049 589	-1 765 217	-56 814 806	-57 671 413	856 607
<i>joista sisäiset</i>	-3 117 454	-679 804	-3 797 258	-4 514 120	716 862
Toimintakate	-46 891 954	-1 765 217	-48 657 171	-48 673 837	16 666
<i>josta sisäinen</i>	-3 117 454	-679 804	-3 797 258	-4 235 106	437 848
Toimintakate ulkoinen	-43 774 500	-1 085 412	-44 859 913	-44 438 731	-421 181
Poistot ja arvonalentumiset	-36 475		-36 475	-30 651	-5 824
Kustannuslaskennalliset erät	-1 069 049		-1 069 049	-1 110 423	41 374

Toimintatuottojen toteutuminen

Myyntituotot toteutuivat budjetoitua suurempina aikaisempien kotikuntakorvausten ja yhteistoiminta-alueen osalta.

Toimintakulujen toteutuminen

Kaupunginvaltuusto myönsi 970 000 euroa lisämäärärahaa toimintavuodelle. Määrärahasta kohdistettiin 700 000 euroa erikoissairaanhoidon.

Sosiaaliseen kuntoutukseen siirrettiin sekä toiminta että 22 100 euroa määrärahaa perusturvakeskukselle työllisyyspalveluista.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä hankittuihin ostopalveluihin kohdistettiin 500 000 euron lisämääräraha. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna kustannukset olivat 209 000 euroa suuremmat. Muutettuun talousarvioon verrattuna ostopalvelut alittivat talousarvion noin 290 000 euroa, johtuen muun muassa vuoden 2018 ylijäämäpalautuksesta ja toiminnan tasauslaskuista.

Kymenlaakson sairaanhoitopiirin erikoissairaanhoidon kustannukset puolestaan kasvoivat, jonka seurauksena lisämäärärahan osuus oli 200 000 euroa. Kustannukset olivat alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 273 000 euroa suuremmat ja vuoteen 2017 verrattuna kustannukset kasvoivat 291 000 eurolla.

Oman toiminnan osalta toimintakulut ylittivät talousarvion noin 411 000 eurolla. Työikäisten ja senioreiden palvelualueiden osalta toimintakulut ylittyivät.

Työikäisten palvelualueen suurimmat ylitykset olivat vastaanottopalveluissa sekä kehitysvammaisten ja päihdepalvelujen ostopalveluissa. Senioripalveluiden palvelualueen suurimmat ylitykset olivat kotihoidon ja Taasiakodin palkoissa sekä ostopalveluissa.

Henkilöstökulujen toteutuminen

Perusturvakeskuksen toteutuneet henkilöstökulut alittavat talousarvion.

Toimintakatteen toteutuminen

Ulkoinen toimintakate alitti huomattavasti muutetun talousarvion

Avaintavoitteiden toteutuminen 2018

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen

Perusturvakeskuksen toiminnan painopisteet:

1. Monipuolistamme elinkeinopohjaa ja edistämme yrittäjyyttä.

AVAINVAOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma	Toteutuma
Elinvoimainen ja kilpailukykyinen omapalvelua tuottava sote-keskus hyvässä yhteistyössä alueen muiden palvelutuottajien ja yhdistysten kanssa.	Kunnalliselle pohjalle rakentuva sote-keskus toimii korkeatasoisena referenssinä yksityisille ja kolmannelle sektorille. Tyytyväiset, palvelua tarkoituksenmukaisesti käyttävät kuntalaiset/asiakkaat.	Paikkakunnalle soveltuvien sote-palvelujen suunnittelu ja tuotteistaminen. Tiedottaminen palvelutarjonnasta.	Maakuntavalmistelut ja oman toiminnan kehittäminen jatkuivat, vaikka sote-uudistus siirtyikin. Toimintavuonna valmisteltu psykiatrian poliklinikan muutto perusterveydenhuollon tiloihin on valtakunnallisestikin uraauurtava. Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa jatkui kaikilla palvelualueilla. Taksilain muutoksen ja valtakunnalliseen kuljetuspalveluiden kehittämishankkeeseen osallistumisen myötä terveydenhuollon lakisääteisten kuljetuspalveluiden

			kehittämisessä syntyi uudenlaista yhteistyötä paikallisten yrittäjien kanssa.
--	--	--	---

2. Tarjoamme korkeatasoista varhaiskasvatusta ja koulutusta kahdella kielellä niin keskustassa kuin kyläkeskuksissa.

AVAINVAOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma	Toteutuma
Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen laajassa yhteistyössä sivistystoimen ja kolmannen sektorin kanssa.	Hyvinvoiva, turvallinen ja terveyttä edistävä kasvatusympäristö.	Kehitämme lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia LAPE-ohjelman ja hyvinvointisuunnitelman puitteissa yhteistyössä sivistyskeskuksen kanssa.	Osallistuimme aktiivisesti sekä Uudenmaan että pääkaupunkiseudun LAPE-hankkeisiin sekä niiden puitteissa järjestettyihin tilaisuuksiin, koulutuksiin ja toimintaan. Paikallisesti mm. yhteistyössä MLL:n Uudenmaan piirin kanssa järjestettiin perhekummitoimintaa ja Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toimintaa. Osallistuimme perhekeskuksen toimintamallin kehittämiseen niin maakunnan kuin kunnankin tasolla. Loviisan ja Lapinjärven LAPE-ryhmä kokoontui noin kerran kuukaudessa kesäkautta lukuun ottamatta.

3. Päätöksenteko on ihmisläheistä, yritysystävällistä, osallistavaa, joustavaa ja nopeaa.

AVAINVAOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma	Toteutuma
Palvelujen kehittäminen yhteistyössä asukkaiden kanssa sekä heidän osallistumis- mahdollisuuksiensa lisääminen.	Muutoksiin johtavissa päätöksissä huomioidaan niiden vaikutukset asiakkaisiin. Arjen päätöksissä asiakaslähtöinen, palveluhenkinen ja joustava toiminta.	Rohkaisemme kokeilemaan uusia toimintatapoja asukkaiden tarpeita ja toiveita huomioiden. IVAn käyttö muutoshankkeissa.	Ikääntyneiden asukasraatitoiminta jatkui. Valtuutetut osallistuivat tiettyihin työryhmiin, kuten LAPE-ryhmään. Ihmisvaikutusten arvioinnin metodologia ei käytetty säännöllisesti päätöksenteossa.

4. Edistämme hyvinvointia ja viihtyvyyttä sekä monipuolista kulttuuri- ja vapaa-aikatarjontaa yhteisöllisyyttä painottaen.

AVAINVAOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma	Toteutuma
Asukkaiden terveellisten elämäntapojen ja arjen turvallisuuden edistäminen.	Omasta terveydestä ja hyvinvoinnista vastuun ottamisen lisääminen.	Kannustamme asukkaita ottamaan vastuuta omasta terveydestään tiedottamalla, ohjeistamalla ja luomalla omahoitoon soveltuvia tuotteita.	Suurin osa perusturvakeskuksen toiminnasta tähtää hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Omahoitosivujen parantaminen edistyi. Sosiaalihuollon kansalliseen arkistoon siirtymisen

			esivalmistelut käynnistyivät kuntalaisten omaan terveyteen liittyvän tietoisuuden lisäämiseksi.
Syrjäytymisen ehkäisy.	Riskiryhmiin kuuluvien tunnistaminen ja palvelujen piiriin ohjaaminen.	Kehitämme matalan kynnyksen palveluja ja lisäämme etsivää työtä myös vanhuspalveluissa ja psykososiaalisissa palveluissa.	Sosiaalityö lisäsi kentällä tapahtuvaa työtä ja yhteistyötä mm. kaupungin asuntosihteerin kanssa. Kotihoidon fysioterapeutti ja kuntohoitaja jatkoivat kotikäyntejä.

5. Pidämme taloutemme tasapainossa ja väestökehityksen positiivisena.

AVAINVAOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma	Toteutuma
Toimivat palveluprosessit.	Nykyisten palveluprosessien kriittinen tarkastelu ja vaihtoehtoisten toimintatapojen rohkea kokeileminen.	Koulutukseen panostaminen kehittämistyötä vaativissa toiminnoissa.	Käytössä olevia hyviä käytäntöjä kerättiin osana maakuntavalmistelua. VIPA-toiminta herätti kiinnostusta maakuntatasolla. Kotisairaalan toiminnan alueellisen toteutustavan selvitystyö käynnistettiin loviisalaisvetoisesti.
Kustannustehokas ja tuloksellinen toiminta.	Talouden ja toiminnan jatkuva seuranta ja tasapainottaminen toimintaa kehittämällä.	Osavuosisiraportointi.	

Perusturvalautakunnan jäsenet ja varajäsenet

Varsinaiset jäsenet	Läsnä/ kokousten lukumäärä	Henkilökohtaiset varajäsenet	Läsnä
KV 7.6.2017 §10			
Stenvall Patrik	10/10	Thesslund Stefan	
Lindell Armi	6/10	Kalleinen Kristiina	
Grundström Ben	6/10	Bruce Marina	4
Relander Ilkka	10/10	Rosenberg Thomas	
Sederholm Eva	6/10	Starck-Kastrén Marina	
Lammi Pirjo	6/10	Selander Leena	1
Lindroos Johannes	10/10	Valokivi Kaj	
Haverinen Katri	10/10	Bärlund Päivi	
Kouvo Katja	7/10	Kouvo Ilkka	
Rönkkö Anne	8/10	Alatalo Minna	2
Gustafsson Johan	9/10	Gammals Erik	

PERUSTURVAKESKUS VASTUUALUEITTAIN

Hallinto ja terveyden edistäminen

Vastuuhenkilö: perusturvajohtaja

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2018

Hallinnon toimintaan vaikuttivat toimintakaudella ensisijaisesti henkilöstövaihdokset. Johdon resurssipula helpottui, kun perusturvajohtajan ja muiden hallinnon työntekijöiden rekrytoinnit saatiin loppuun vuonna 2018. Toimintavuotta kuvastaakin toisaalta uuden opettelu ja perehdyttäminen, toisaalta uudistuminen ja innokas kehittäminen. Hallinto vei osaltaan aktiivisesti perusturvakeskuksen hankkeita ja toimintaa eteenpäin yhteistyössä henkilöstön kanssa. Hallinto aloitti myös perusturvakeskuksen palkkojen tarkistamisen ja harmonisoinnin. Hallinto uudisti myös omia toimintatapojaan mm. osallistamalla hallintosäännön uudistukseen ja myös muuttamalla johtoryhmän kokoonpanoa. Lautakuntatyöskentely oli sujuvaa.

Maakunta- ja sote-uudistuksen tuoma epävarmuus, valmistelutyöhön osallistumisen myötä kasvanut työtaakka ja resurssipula kuluttivat myös hallinnon henkilökunnan voimavaroja. Toisaalta valmisteluun osallistuminen ja lasten ja nuorten palvelualueen palvelupäällikön nimeäminen Uudenmaan lasten, nuorten ja perheiden valmistelutyöryhmän puheenjohtajaksi lisäsivät tiedon saantia ja myös vaikutusmahdollisuuksia.

Terveydenedistämistoimintaa kehitettiin keskusten ja kuntarajojen yli valmistellun hyvinvointisuunnitelman (2017–2020) perusteella. Hyvinvointisuunnitelman pohjalta asetetut tavoitteet kerättiin hyvinvointikatsauksen toteumayhteenvedoon. Tavoitteet tähtäsivät kuntalaisten hyvinvoinnin kasvattamiseen. Tavoitteiden toteutumista ja toiminnan kehittymistä seuraa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä. Ryhmää tukee ohjausryhmä, johon kuuluu myös luottamushenkilöitä. Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa lisääntyi toimintavuonna muun muassa yhteisten tupakoinninvieroitusryhmien puitteissa. Vie vanhus ulos -kampanja palkitsi Loviisan ulkoiluystävät aktiivisesta työstä ikäihmisten hyvinvoinnin ja toimeliaisuuden ylläpitämisessä.

Toimintaympäristöön tuli konkreettinen muutos hallinnon työntekijöiden muutettua pääterveysasemalle. Hallinnon muutos myötä side käytännön työntekijöihin vahvistui ja kynnyksen suorittavan portaan ja johdon välillä madaltui huomattavasti. Päätöksenteko helpottuu, kun henkilökunnan ääni saadaan paremmin kuuluviin. Turvajärjestelmiä lisättiin muuton yhteydessä muun muassa perhekeskukseen ja hallintoon.

Operatiivisten tavoitteiden toteutuminen 2018

1. Elinvoimainen ja kilpailukykyinen omapalvelua tuottava sote-keskus hyvässä yhteistyössä alueen muiden palveluntuottajien ja yhdistysten kanssa.

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Palvelutuotannon koordinointi ja kehittäminen kokonaisuutena osana itäistä Uusimaata. Laatua parantava tuotteistaminen.	Aktiivinen rooli lähikuntayhteistyössä ja vertikaalisessa integraatiossa. Oman toiminnan tuotteistaminen ja palvelun laadun kehittäminen referenssitasoksi muille palveluntuottajille.	Johtoryhmän kokouksiin otetaan yhdeksi kiinteäksi pykäläksi sote-yhteistyö ja tuotteistus.	Yhteinen kotisairaalanhanke Itä-Uudenmaan kuntien ja Porvoon sairaalan kanssa edistyi hyvin päätöksentekoon asti. Muutkin yhteiset alueelliset hankkeet edistyivät aikataulujen mukaisesti. Johto seurasi säännöllisesti hankkeiden edistymistä.

2. *Palvelujen kehittäminen yhteistyössä asukkaiden kanssa sekä heidän osallistumismahdollisuuksiensa lisääminen.*

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Laajapohjainen päätöksentekoprosessi.	Päätäjät tuodaan tiiviimmin mukaan merkittäviksi nimettyjen asioiden valmisteluvaiheeseen.	Merkittäviksi asioiksi nimeäminen tapahtuu talousarvion suunnittelukokouksessa. Kokemuksista käydään keskustelu perusturvalautakunnan viimeisessä kokouksessa vuonna 2018.	Valtuutetut osallistuivat nimettyihin työryhmiin, kuten LAPE-hankkeen työryhmään. Valtuutetut osallistuivat hallintosäännön mukaisesti rekrytointivaiheen haastatteluihin. Lapsivaikutusten arvioinnista järjestettiin valmistelijoille koulutusta.

3. *Toimivat palveluprosessit, kustannustehokas ja tuloksellinen toiminta.*

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Hallinnon valmistautuminen tulevaa maakunta- ja sote-uudistusta varten.	Käydään kriittisesti läpi oman toiminnan ja omien työtehtävien tarkoituksenmukaisuutta. Tarkistetaan lisäksi sopimukset, arkistot, tietotekniikkaratkaisut.	Laaditaan asiakokonaisuuksille tarkasteluaikataulu johtoryhmän kokouksiin.	Työtehtäviä ja työnjakoa selkeytettiin erottamalla johtavan lääkärin ja palvelupäällikön tehtävät toisistaan. Hallinnon rekrytoinneissa mietittiin työtehtävien yhdistämistä ja oikeaa tarvetta. Sopimukset tarkistettiin ja hallinnon käsiarkisto siivottiin. Johtoryhmä kokosi kaikki talousarvion tavoitteisiin perustuvat kehityshankkeet yhteen seurantataulukkoon.
Henkilöstön johtaminen oikeudenmukaisella, kannustavalla ja rohkaisevalla tavalla.	Esimiesten ohjaus, rohkaisu ja kouluttaminen dialogiseen johtamiskulttuuriin.	Tavoitteen saavuttamisesta seuraa henkilöstön parempi viihtyvyys ja motivaatio. Mittarina toimii kaupungin seuraava henkilöstökysely.	Hallinnossa aloitettiin uusi käytäntö, jossa perusturva johtaja tapaa säännöllisesti alaisiaan kahden kesken. Tietyillä palvelualueilla otettiin käyttöön lyhytaikaisten sijaisten välityspalvelu, jolloin esimiehille vapautui enemmän aikaa henkilöstötyöhön. Henkilökunnan tehtäväkohtaisten palkkojen tarkistaminen ja tasaaminen ehdittiin tehdä miltei koko henkilökunnalle toimintavuoden aikana.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2018

21130 Hallinto ja terveyden edistäminen

TALOUSARVIO 2018	TA-MUUTOKSET	TA 2018 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2018	POIKKEAMA
------------------	--------------	---------------------------	---------	-----------

Toimintatuotot

280

280

18 614

-18 334

joista sisäiset

Toimintakulut	-1 161 554	-29 733	-1 191 288	-1 174 837	-16 451
<i>joista sisäiset</i>	-37 811	-25 649	-63 461	-57 755	-5 706
Toimintakate	-1 161 274	-29 733	-1 191 008	-1 156 223	-34 785
<i>joista sisäinen</i>	-37 811	-25 649	-63 461	-57 755	-5 706
Toimintakate ulkoinen	-1 123 463	-4 084	-1 127 547	-1 098 467	-29 079
Poistot ja arvonalentumiset	-26 475		-26 475	0	26 475
Kustannuslaskennalliset erät	1 186 926		1 186 926	1 156 222	30 703

Perusturvakeskuksessa on sosiaali- ja terveydenhuollon rekisteröintipiste, josta sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilainen voi tilata ja hakea ammattikorttiaan. Näistä korteista on tänä vuonna peritty maksu. Parantaaksemme potilasturvallisuutta tarjottiin alueen yksityisille palveluasumisyksiköille mahdollisuutta käyttää perusturvakeskuksen potilastietojärjestelmää korvausta vastaan.

Lasten ja nuorten palvelut

Vastuhenkilö: palvelupäällikkö

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2018

Lasten ja nuorten palvelut muutti elokuussa 2018 yhteisiin tiloihin ja perhekeskustoiminta pääsi kokonaisuudessaan saman käytävän varrelle. Yhteiset toimitilat edesauttavat lasten ja nuorten sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatiota, yhdessä tekemistä ja yhteistä tahtotilaa. Lisäksi toimintojen keskittämisestä odotetaan syntyvän myös säästöjä.

Vuosi 2018 oli LAPE-hankkeen toinen ja viimeinen toimintavuosi. Paikallisia LAPE-ryhmiä olivat Loviisan-Lapinjärven LAPE-ohjausryhmä, perhekeskusryhmä sekä ”Varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos lapsen ja nuoren tukena” -ryhmä (VARKO). Palvelupäällikkö toimi maakunnallisen LAPE-ohjausryhmän jäsenenä, maakunnallisen perhekeskuskehittäjäryhmän jäsenenä kehittämässä Uudenmaan perhekeskusmallia ja muun Uudenmaan edustajana pääkaupunkiseudun LAPE-hankkeen erityisen ja vaativan tuen kehittäjäryhmässä. Itä-Uudenmaan edustajina palvelukuvaustyöryhmissä toimivat peruspalveluiden palveluvastaava kotipalvelutyöryhmässä sekä lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalityön lähiesimies monialaisen palvelutarpeen arviointityöryhmässä. Olimme yhdessä pääkaupunkiseudun LAPE-hankkeen kanssa järjestämässä monikulttuurisen perhekeskuksen työpajaa Espoossa. LAPE-hankkeen kautta saimme kolme työntekijää lhmeelliset vuodet -koulutukseen. Lisäksi osallistuimme lukuisiin LAPE-hankkeen maakunnallisiin koulutustilaisuuksiin ja työpajoihin. LAPE-hankkeessa järjestimme yhteistyössä Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piirin kanssa perhekummitoimintaa sekä Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toimintaa. Syksyllä järjestettiin kaupungin kaikkien keskuksien johdolle LAPE-hankkeen kautta lapsivaikutusten arviointikoulutusta.

Osallistuimme aktiivisesti mahdollisesti tulevan sote-uudistuksen maakunnalliseen valmistelutyöhön. Palvelupäällikkö osallistui sote-valmistelutyöryhmän ”Lapset, nuoret ja perheet” toimintaan Itä-Uudenmaan edustajana ja helmikuusta 2018 alkaen hän toimi ryhmän puheenjohtajana. Valmistautuminen mahdollisesti tulevaan sote-uudistukseen ja palveluprosessien kehittäminen maakunnallisten suuntaviivojen mukaisesti aloitettiin 2018, kun maakunnalliset palvelukuvaukset saatiin valmiiksi. Lasten ja nuorten sekä perheiden palveluista on maakunnallisesti kuvattu yhteistyössä LAPE-hankkeen kanssa 44 eri palvelua ja ne ovat kuntien käytettävissä.

Lastensuojelussa emme alkuvuonna kyenneet täysin noudattamaan lastensuojelulain määräaikoja palvelutarpeen arvioiden valmistumisessa, vaan viidessä tapauksessa määräaika ylittyi. Tämän johdosta saimme selvityspyynnön Uudenmaan aluehallintovirastolta. Aluehallintovirasto hyväksyi annetun selvityksen. Syynä määräaikojen ylityksiin oli muun muassa lastensuojelun kasvanut työmäärä. Vuonna 2018 yhteistoiminta-alueella tehtiin yhteensä 417 lastensuojeluilmoitusta, kun edellisenä vuonna niitä tehtiin 311. Lastensuojelulain mukaan sijoitettuna tai huostassa oli vuonna 2018 yhteensä 20 lasta (15 lasta 2017). Hoitopäiviä oli yhteensä 4 085, mikä on 90 hoitopäivää enemmän kuin edellisenä vuonna. Lastensuojelun kasvaneen työmäärän vuoksi vuoden 2019 talousarviossa muutettiin eläkkeelle siirtyneen terveydenhoitajan toimi lastensuojelun sosiaalityöntekijän viraksi.

Operatiivisten tavoitteiden toteutuminen 2018

1. *Elinvoimainen ja kilpailukykyinen omapalvelua tuottava sote-keskus hyvässä yhteistyössä muiden palvelutuottajien ja yhdistysten kanssa.*

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Hyvin toimiva Loviisan perhekeskus.	Verkostoidaan perusturvakeskuksen lasten ja	Osavuosikatsaukset.	Olimme mukana kehittämässä Uudenmaan maakunnan

	nuorten palvelut perhekeskustoimintamallin mukaisesti yhdessä Uudenmaan LAPE-hankkeen kanssa. Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa.		perhekeskustoimintamallia. Elokuusta alkaen Loviisan lasten ja nuorten sote-palvelut ovat olleet sijoitettuina perhekeskumallin mukaisesti samaan toimipisteeseen. Maakunnallisia lasten, nuorten ja perheiden palvelujen palvelukuvauksia laatineissa työryhmissä oli mukana Loviisan edustajia. Yhteistyössä MLL:n Uudenmaan piirin kanssa järjestimme perhekummitoimintaa sekä Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toimintaa.
--	--	--	---

2. Tuemme lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia laajassa yhteistyössä sivistystoimen ja kolmannen sektorin kanssa.

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Lasten, nuorten ja perheiden omien voimavarojen vahvistaminen ja vanhemmuutta tukevien matalankynnyksen palvelujen tarjoaminen huomioiden perheiden monimuotoisuus. Yhteisöllisyyden vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja kouluissa yhdessä sivistystoimen kanssa.	Tarjoamme avoimia kohtaamispaikkoja perheille monialaisessa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Jatkamme vanhemmuutta tukevaa toimintaa esim. ryhmätoimintana. Kehitämme maahanmuuttajalasten ja heidän perheidensä matalan kynnyksen palveluita yhdessä maahanmuuttajapalveluiden ja järjestöjen kanssa. Laajennamme neuvolan 3-vuotistarkastuksen tekemistä päiväkodissa yhdessä varhaiskasvatuksen suunnitelman (vasu) laadinnan kanssa koskemaan kaikkia päiväkotiteja.	Osavuusikatsaukset.	Vauvakerho kokoontui kerran viikossa. Vauvanruokakurssia ei voitu syksyllä järjestää opetuskeittiötilojen puuttumisen vuoksi. Perhekummitoimintaa järjestettiin yhteistyössä MLL:n Uudenmaan piirin kanssa. LAPE-hankkeessa koulutettiin neljä loviisalaista työntekijää Ihmeelliset vuodet -menetelmän käyttöön. Maahanmuuttajaperheiden matalan kynnyksen palveluja kehitettiin osana LAPE-hanketta, muun muassa Supersuomikerho ja MLL:n Uudenmaan piirin kanssa yhteistyössä Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminta. Neuvolan 3-vuotistarkastukset yhdessä varhaiskasvatuksen suunnitelman laadinnan kanssa laajenivat koskemaan kaikkia päiväkotiteja.

3. Palvelujen kehittäminen yhteistyössä asukkaiden kanssa sekä heidän osallistumismahdollisuuksiensa lisääminen.

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Osallisuuden lisääminen, tiedon tarjoaminen riittävästi ja helposti saatavilla olevista palveluista lapsille, nuorille ja perheille. Lasten, nuorten ja	Kohdennetut kyselyt palveluita suunniteltaessa, Facebook-sivujen kehittäminen edelleen,	Osavuosisraportit.	Facebook-sivut sekä neuvonta ja palvelunohjauspuhelin Helmi olivat toiminnassa. Osallistuimme Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen LTH-

perheiden äänen kuuluville saattaminen palveluiden kehittämissuunnitelmassa.	kokemusasiantuntijuuden käyttö.		pilottitutkimukseen 3–4 kk:n ikäisten vauvojen ja heidän perheidensä hyvinvoinnista, terveydestä ja palveluista. Yhteenveto kuntakohtaisista tuloksista saatiin kesällä.
--	---------------------------------	--	--

4. Asukkaiden terveellisten elämäntapojen ja arjen turvallisuuden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäisy.

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Omahoitoisuuden lisääminen. Huomion kiinnittäminen arjen turvallisuuden edistämiseen. Lasten, nuorten ja perheiden päihteettömyyden ja elämänhallinnan tukeminen.	Neuvolan itsehoitopiste, lapsiperheiden tapaturmien ehkäisy. Lastensuojelun monitoimijaisen toimintamallin kokeilu.	Osavuosisikatsaukset.	Neuvolaan avattiin itsehoitopiste (verenpainemittari, vauvan vaaka, virtsakoetikut). Neuvolassa tiedotettiin lapsiperheiden tapaturmien ehkäisystä ja jaettiin materiaalia, mm. lasten turvallisuuden tarkistuslistoja. Kaikille ensimmäisen luokan oppilaille jaettiin tietoa turvallisesta koulutiestä. Vauvakerhossa järjestettiin syksyllä ensiapuinfo.

5. Toimivat palveluprosessit, kustannustehokas ja tuloksellinen toiminta.

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Palveluprosessien sujuvuuden tarkasteleminen, muun muassa akuutin lastensuojelutyön varmistaminen. Talousarvion raameissa pysyminen.	Varmistetaan toiminnan sujuvuus. Seurataan säännöllisesti talousarvion toteutumista ja puututaan poikkeamiin ajoissa.	Osavuosisikatsaukset.	Lisääntyneistä asiakas- ja ilmoitusmääristä johtuen lastensuojelun palvelutarpeen arvioinneissa oli viiveitä. Tästä annettiin selvitys Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, joka hyväksyi selvityksen ja siinä mainitut toimenpide-ehdotukset. Kustannukset pysyivät talousarvion rajoissa.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2018

21131 Lasten ja nuorten palvelut

	TALOUSARVIO 2018	TA-MUUTOKSET	TA 2018 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2018	POIKKEAMA
--	------------------	--------------	---------------------------	---------	-----------

Toimintatuotot	431 350		431 350	596 077	-164 727
<i>joista sisäiset</i>					
Toimintakulut	-3 558 081	-57 269	-3 615 710	-3 055 556	-560 154
<i>joista sisäiset</i>	-222 174	-47 238	-269 413	-343 415	74 003
Toimintakate	-3 126 731	-57 629	-3 184 360	-2 459 479	-724 881
<i>joista sisäinen</i>	-222 174	-47 238	-269 413	-343 415	74 003

Toimintakate ulkoinen	-2 904 557	-10 390	-2 914 947	-2 116 064	-798 883
Poistot ja arvonalentumiset					
Kustannuslaskennalliset erät	-378 661		-378 661	-374 260	-4 401

Henkilöstökulut ja lastensuojelun sijaishuollon perhehoidon ja laitoshoidon ostopalvelut toteutuivat budjetoitua vähemmän.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

Käyntitilasto/lasten ja nuorten palvelut

	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Toteutuma 2018
Lastenneuvola			
0–6-vuotiaita lapsia	1 268	1 086	1 070
Hoitajakäynnit yhteensä	3 387	3 650	3 395
Hoitajakäynnit lasta kohden	2,67	3,36	3,17
Lääkärikäynnit yhteensä	863	910	923
Lääkärikäynnit lasta kohden	0,68	0,83	0,86
Kouluterveydenhuolto			
Perusopetuksen oppilaita yhteensä	1 688	1 660	1 624
Hoitajakäynnit yhteensä	4 968	3 660	3 832
Hoitajakäynnit lasta kohden	2,94	2,20	2,35
Lääkärikäynnit yhteensä	996	732	682
Lääkärikäynnit lasta kohden	0,59	0,44	0,41
Sijoitettujen lasten hoitovuorokaudet			
Perhehoito	1 464	1 320	1591
Ammatillinen perhekoti	1 731	1 800	1447
Laitoshoito	800	730	1047
Yhteydenotot ja ilmoitukset lapsia koskevan sosiaalihuollon tarpeesta sekä lastensuojeluilmoitukset	403	340	464

Työikäisten palvelut

Vastuuhenkilö: palvelupäällikkö/johtava lääkäri

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2018

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikutti vuonna 2018 suuresti se, että palvelupäällikön ja johtavan lääkärin työtehtävät erotettiin toisistaan. Uuden palvelupäällikön rekrytointi saatiin loppuun syksyllä 2018. Suunnitelma jakaa sosiaalityöstä vastaavan työtehtävät uudella, tarkoituksenmukaisemmalla tavalla jäi toteutumatta talousarvion henkilöstövähennyksen myötä.

Aikuissosiaalityön ja lääkäreiden rekrytinnissa oli toimintavuoden aikana vaikeuksia. Lääkärityövoimassa jouduttiin hetkellisesti turvautumaan vuokralääkäritoimintaan ennen kuin onnistuttiin itse rekrytoimaan sijaisia avoimiin virkoihin. Aikuissosiaalityön sijaisuuksiin ei yrityksistä huolimatta onnistuttu palkkaamaan sijaisia. Työmäärästä selvittiin aikuissosiaalityön henkilökunnan joustavuuden ja ammattitaidon turvin. Aikuissosiaalityön resurssivaje vaikeutti myös maahanmuuttopalveluiden toimintaa.

Fysioterapian fyysinen toimintaympäristö muuttui täysin yksikön muutettua uusiin tiloihin. Aikuissosiaalityön sekä päihde- ja mielenterveystyön tilojen turvallisuus parani huomattavasti, kun perusturvakeskukseen palkattiin vahtimestari.

Muiden kuntien kanssa tehtiin aktiivista yhteistyötä koko vuoden ajan. Kotisairaalan toimijat osallistuivat vuoden aikana useaan Itä-Uudenmaan alueelliseen hankkeeseen, joista merkittävimpinä alueellisen kotisairaalan selvitystyö sekä alueellinen päivystyksellisen potilaan kehittämisprosessi yhteistyössä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin ja lähikuntien kanssa. Myös osastolta ja kiirevastaanotolta osallistuttiin Itä-Uudenmaan päivystyksellisen potilaan kehittämisprosessiin, jonka tehtävänä on yhdistää kuntien toimintamallit. Keskimääräinen hoitoaika osastonpotilaiden kohdalla lyheni. Nopeampaan potilaskiertoon vaikutti tehostettu yhteistyö kotisairaalan ja kotihoidon kanssa.

Apuvälinekeskuksen hanke eteni ja suunnitteluun osallistui Loviisasta fysioterapeutti. Valtakunnalliset päivitettyt apuvälinesuositukset otettiin käyttöön ja suositusten mukaiset tarkennukset huomioitiin toiminnassa ja maksusitoumusten myöntämisperusteissa.

Mielenterveystyön kehittämiseen, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin ja Porvoon sairaalan psykiatrian yksikön Kaizen- hankkeeseen, osallistui psykiatrinen sairaanhoitaja. Hankkeen tarkoitus on vireillepanosta alkava psykiatrisen potilaan hoidon tarpeen arviointi 1–3 vuorokaudessa. Hanke jatkuu toiminnan jalkauttamisella.

Perusturvakeskuksen oma kehitystyö oli myös aktiivista. Kiireellisen hoidon vastaanotossa on käytössä potilaan asioiden välitön vireillepano ensimmäisestä kontaktista, jolloin potilas saa asiansa hoidettua kokonaan saman päivän aikana tai asia laitetaan vireille ja tulee hoidetuksi loppuun myöhemmin. Luokitus kiireelliseen ja ei kiireelliseen hoitoon poistui. Potilaiden hoito oli erittäin asiakaslähtöistä, yksiköllistä ja tasavertaista.

Vuonna 2018 kehitettiin edelleen omahoitoon siirtyvien prosessia koskemaan astma- ja verenpaineapotilaiden lisäksi hyvässä hoitotasapainossa olevia tyypin 2 diabeetikoita. Kansansairauksien hoidossa siirryttiin pidempiin hoitoväleihin ja puhelinkontrolleihin. Sähköistä asiointia markkinoitiin asiakkaille, mutta käyttö on edelleen kovin vähäistä. Aikoja varattiin portaalin kautta vain 34.

Suun terveydenhuollon puolella otettiin käyttöön uusi potilastietojärjestelmä Mediatri, jolloin suun terveydenhuollon tiedot alkoivat siirtyä Kanta-arkistoon. Mediatri mahdollisti internet-

ajanvarauksen käyttöönoton. Internet-ajanvaraus otettiin käyttöön maaliskuun lopussa. Vuoden 2018 aikana internetin kautta varattiin 292 aikaa hammashoittoon. Kesällä hammashoidossa otettiin käyttöön digitaalinen röntgenkuvantaminen.

Aikuissosiaalityön neuvontapuhelin Sisu on avoinna aamupäivisin, mikä helpottaa asiakkaiden yhteydenottoa. Välitön ensiohjaus voitiin näin antaa jo puhelimesta. Psykososiaalisen tuen antaminen lisättiin sosiaalipalveluiden ohella myös tiettyjen muiden työikäisten palvelualueen työntekijöiden tehtäviin. Monialaista yhteistyötä, sosiaalista kuntoutusta ja rakenteellisen sosiaalityön kehittämistä jatkettiin.

Koko palvelualueella kehitettiin sujuvia prosesseja työnjaossa, ajanvarauksissa ja kokouskäytännöissä. pDRG-tuotteistus eteni myös suunnitelman mukaisesti. Kirjaamisprosenttia pyrittiin nostamaan koulutuksella ja ohjauksella. Käyttö pyritään saamaan laajaksi, jotta tuotteistus helpottaa omien kustannusten määrittelyä ja toiminnan tehostamista. Terveydenhuoltoa lähellä oleva sosiaalitoimi liittyi osittain tuotteistukseen mukaan.

Operatiivisten tavoitteiden toteutuminen 2018

1. Elinvoimainen ja kilpailukykyinen omapalvelua tuottava sote-keskus hyvässä yhteistyössä alueen muiden palvelutuottajien ja yhdistysten kanssa.

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Palvelua tarvitseva kuntalainen saa sosiaali- tai terveysasiansa vireille samana arkipäivänä.	Lääkärien, hoitajien ja sosiaaliohjaajien muodostama tiimi ottaa käsittelyynsä asiat virka-aikana heti ja vie ne saman tien niin pitkälle kuin kunkin tyypisen asian kanssa on tarkoituksenmukaista ja mahdollista.	Jonotusaika palvelun tarvearvioon pysyy edelleen nollassa päivässä ja viive palvelun aloittamiseen saadaan nollan päivään.	Asian välitön vireillepano kiirevastaanotossa on toiminut sen verran kauan ja hyvin, että nyt voidaan jo puhua vakiintuneesta käytännöstä.

2. Asukkaiden terveellisten elämäntapojen ja arjen turvallisuuden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäisy.

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden tuonti suunnitelmallisen ja huolta pitävän hoidon piiriin.	Omaksutaan hoitokulttuuri, jossa näille kohderyhmille luodaan kotiin annettavia palveluja, yhteydenpitopalveluja ja avokatkaisua. Luodaan moniammatillinen ratkaisutapa vaikeisiin tilanteisiin.	Palvelun piiristä pudonneiden asiakkaiden määrä vähenee. Tämän pitäisi näkyä raskaamman ja kalliimman erityistason hoidon vähenemisenä.	Varsinaista tilastotietoa ei toimintatavan muutoksesta ole saatavissa, mutta psykososiaalisten palvelujen ja päihdehuollon muuttuminen enemmän kotikäyntien suuntaan oli ilmeistä lainmuutoksen edellyttämien tarvearviointien ansiosta.

3. Toimivat palveluprosessit, kustannustehokas ja tulokellinen toiminta.

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Tuotevalikoiman sopiminen sote-aikaan.	pDRG:n pohjalle perustuvaa tuotteistamista jatketaan. Työntekijöiden kirjaamiskäytäntö täyttää pDRG-vaatimukset.	Nykyinen 50–60 %:n tasoinen, pDRG-vaatimukset täyttävä kirjaamistapa saadaan nostettua 90 %:n tasoon.	Kirjaamiskäytäntö muuttui ja kirjaamisprosentti kasvoi syksystä alkaen. Tuotevalikoima ei valmistunut lainkaan 2018. Tuotteistukselle luotiin pohja ja tuotteille voidaan laskea

			hinnat. Ei tiedetä, mitä tuotteita tarvitaan.
--	--	--	---

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2018

21132 Työkäisten palvelut

	TALOUSARVIO 2018	TA- MUUTOKSET	TA 2018 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2018	POIKKEAMA
Toimintatuotot	3 840 955		3 840 955	4 282 990	-442 035
<i>joista sisäiset</i>				133 780	-133 781
Toimintakulut	-16 853 423	-575 982	-17 429 405	-18 373 830	944 425
<i>joista sisäiset</i>	-1 170 235	-240 853	-1 411 087	-1 573 168	162 081
Toimintakate	-13 012 468	-575 982	-13 588 450	-14 090 840	502 390
<i>joista sisäinen</i>	-1 170 235	-240 853	-1 411 087	-1 439 388	28 301
Toimintakate ulkoinen	-11 842 234	-335 129	-12 177 363	-12 651 452	474 089
Poistot ja arvonalentumiset	-10 000		-10 000	-30 651	20 651
Kustannuslaskennalliset erät	-501 422		-501 422	-509 925	8 502

Toimintatuottojen kasvu johtuu liian varovaisesti tehdystä budjetista kotikuntakorvausten ja terveydenhuollon asiakasmaksujen osalta. Toimintakulut ylittävät talousarvion päihdehuollon- ja kehitysvammaisten palvelujen ostoissa sekä vastaanottopalveluissa hoitotarvikkeiden ostoissa sekä johtuen vuokralääkäritoiminnasta ja laboratoriopalveluiden kustannuksista. Päihdehuollon osalta kustannusten kasvu on asumispalveluissa, kehitysvammaisten osalta asumispalveluissa ja työtoiminnassa. Hoitotarvikkeiden kustannusten nousu muodostuu ilmaistarvikejakelusta ja apuvälineistä.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto)

Käyntitilasto/Työkäisten palvelut

	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Toteutuma 2018
Avohoito			
Yhteyden saanti, tavoite 100 %	100 %	100 %	100 %
Peruuttamattomat ajat (lääkärit ja hoitajat)	544	150	499
<i>Fysioterapia</i>			
Lääkäriltä fysioterapeutille siirtyneet olkapää- ja selkäpotilaat, käynnit	154	220	199
<i>Krooniset sairaudet</i>			
– potilasmäärä/vuositarkastukset	-/2 058	1 200	2 058
– tehdyt hoitosuunnitelmat (%)	93	90	

Hammashuolto			
Yhteyden saanti, tavoite 100 %	99 %	100 %	100 %
Odotusajat hammaslääkärille	lohkeamat 2 viikon sis. jatkohoidot 2 kk sis.		39 vrk
Odotusajat suuhygienistille	2,5 kk		53 vrk
Käynnit hammaslääkärin vastaanotolla	11 746	10 700	10 472
Käynnit suuhygienistin vastaanotolla	2 608	3 200	2 871
Käynnit hammashoitajan vastaanotolla	187	200	
Terveyskeskussairaala			
Hoitovuorokaudet osastolla	9 052	8 500	8 309
Kotisairaalaan sisäänkirjoitetut potilaat	248	250	262
Kotisairaalan käynnit	4 401	4 500	4029
Aikuisten sosiaalityö			
Täydentävä toimeentulotuki, euroa	148 390	170 000	148 391
Asiakkuuksien määrä	376	300	349
Aktivointisuunnitelmien määrä	260	150	32
Asumispalveluasiakkaiden määrä, päihde- ja mielenterveysasiakkaat	52	47	58
Kotouttamissuunnitelman puitteissa olevien maahanmuuttoasiakkaiden määrä	33	50	42

Senioripalvelut

Vastuuhenkilö: palvelupäällikkö

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2018

Ikäihmisten määrä Loviisan kaupungissa on suuri; 11 prosenttia väestöstä on yli 75-vuotiaita. Tämä on tuonut haasteita suunniteltaessa ja toteutettaessa voimakkaasti ennaltaehkäisevää ja kuntouttavaa toimintaa.

Tavoitteena on ollut muuttaa palvelurakennetta niin, että yli 75-vuotiaiden kotona asuvien osuus kasvaa, ympärivuorokautinen hoito vähenee ja tehostettu palveluasuminen on se ympärivuorokautisen hoidon muoto, jota tarjotaan niille ikäihmisille, jotka eivät kykene asumaan kotona kotihoidon palveluiden tuellakaan. Kotihoidon asiakasmäärä (kotisairaanhoidon mukana lukien) väheni jonkin verran edelliseen vuoteen verrattuna, mutta asiakaskäyntien määrä lisääntyi 4 561 käynnillä. Palvelusetelin käyttö kotihoidossa lisääntyi edelleen. 39 asiakkaalla oli kotihoidon palveluseteli vuoden aikana. Palveluseteli sopii parhaiten asiakkaille, joilla on vain muutama käynti kuukaudessa.

Kotihoito teki aktiivista yhteistyötä kotisairaalan kanssa. Osa sairaanhoidon toimenpiteistä, joita aiemmin tehtiin osastoilla, kyettiin nyt tekemään asiakkaan kotona, kuten esimerkiksi aiemmin vastaanotolla suoritettu suonensisäinen antibioottihoito ja haavanhoito sekä elämän loppuvaiheen hoito. Tavoitteena on, että asiakas siirtyy raskaampiin palvelumuotoihin vasta niin myöhäisessä vaiheessa kuin mahdollista.

Laitoshoidon lopetettiin, kun Harmaakallion tehostetun palveluasumisen yksikkö valmistui joulukuussa 2017. Ympärivuorokautisen hoidon hoitovuorokaudet vähenivät 4 395 vuorokaudella (12 henkilöä) verrattuna vuoteen 2017. Kykenimme lain ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista vaatimassa ajassa (kolme kuukautta) järjestämään paikan kaikille ympärivuorokautisen hoidon tarpeessa oleville henkilöille. Odotusaika ympärivuorokautiseen hoitoon oli hieman pitempi kuin edellisvuonna. Odotusaika oli keskimäärin 43 vuorokautta. Vuoden aikana kykenimme tarjoamaan 77 ikäihmiselle paikan hoiva-asumisen eri yksiköissä. Näistä 29 tuli suoraan Loviisan terveyskeskuksen osastolta ja 48 henkilöä muutti suoraan kotoa. Tässä on lisäystä 22 asiakasta viime vuoteen verrattuna. Koska hoitovuorokausien määrä väheni ja asiakasmäärä ympärivuorokautisessa hoidossa kasvoi vuoden aikana, oli hoiva-asumisen keskimääräinen hoitoaika siis lyhyempi.

Omaishoitajien määrä pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2017. Palveluohjaaja teki kotikäyntejä kaikkien omaishoitajien luokse tukeakseen heitä heidän työssään. Omaishoitajille järjestettiin myös muutamia kokoontumisia vuoden aikana, muun muassa joululounas.

Lyckanin lisärakennuksen suunnittelu käynnistyi syksyllä ja tarkoitus on päästä aloittamaan varsinainen rakentaminen kevättalvella 2019.

Senioripalveluissa pystyttiin työllistämään työttömiä eri tukitehtäviin, esimerkiksi saunomiseen ja vaatehuoltoon liittyviin tehtäviin.

Kotihoidon optimointiohjelma on toiminut hyvin. Ohjelma helpottaa työajanseurantaa ja asiakastyön organisointia.

Loviisan kaupungin senioripalvelut oli aktiivisesti mukana hallituksen kärkihankkeessa ”Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa”. Olimme mukana hankkeen neljässä eri työryhmässä ja osallistuimme pilottihankkeeseen, jossa painopiste oli

tehostetussa kotikuntoutuksessa. Pilottihankkeen tulos osoittautui hyväksi ja toimintaa on jatkettu juurruttamalla se osaksi kotihoitoa.

Tärkeänä tavoitteena vuoden aikana oli kannustaa Loviisan ikäihmisiä osallisuuteen ja tukea heidän hyvinvointiaan, terveyttään ja toimintakykyään niin, että he selviytyvät omatoimisesti mahdollisimman pitkään. Neuvontapalveluja ja ennaltaehkäisevää toimintaa kehitettiin. Senioripalvelujen neuvontatoiminnan Senni-puhelinpalvelun käyttö lisääntyi vuoden aikana.

Senioripalveluissa jatkettiin aktiivisesti työtä yhteistyön lisäämiseksi eri järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa. Voimaa vanhuuteen -hankkeessa kehitettiin pysyviä toimintamalleja ja käytänteitä, jotka helpottavat ikäihmisten selviytymistä arjessa. Ulkoiluystävällisyys jatkuu. Innostus ryhtyä ulkoiluystäväksi iäkkäille henkilöille, jotka eivät yksin kykene lähtemään ulos kävelyille, lisääntyi. Aktiivisten ulkoiluystävien määrä on vuosi vuodelta kasvanut – vuonna 2018 heitä oli 58.

Operatiivisten tavoitteiden toteutuminen 2018

1. Elinvoimainen ja kilpailukykyinen omapalvelua tuottava sote-keskus hyvässä yhteistyössä muiden palvelutuottajien ja yhdistysten kanssa.

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Vanhustenhuollon kehittäminen laadukkaaksi ja kustannustehokkaaksi.	Kehitämme neuvontatoimintaa, ennaltaehkäisevän työn palveluja ja kotihoitopalveluja sekä ikäihmisten hoiva-asumista.	Kehitämme vanhustenhuoltoa yhdessä muiden Uudenmaan kuntien kanssa. Olemme mukana hallituksen kärkihankkeessa ”Ikäihmisten kotihoidon kehittäminen ja kaikenikäisten omaishoidon parantaminen”. Luovumme ikäihmisten laitoshoidosta ja panostamme ennaltaehkäisevään työhön, kotihoitoon ja tehostettuun palveluasumiseen.	Olimme mukana neljässä eri työryhmässä seuraavissa kärkihankkeissa: <ul style="list-style-type: none"> • ”Kaapo” – ikäihmisten palveluohjauksen kehittäminen • omaishoidon ja perhehoidon kehittäminen • ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen • kotikuntoutuksen kehittäminen.
	Kehitämme ja ylläpidämme henkilöstön osaamista.	Järjestämme henkilöstölle erilaisia sisäisiä koulutuksia. Panostamme erityisesti erilaisiin hoidon laatua painottaviin koulutuksiin.	Jatkoimme vuoden aikana kotihoidon kehittämistyötä ja järjestimme muun muassa kehittämisiltapäiviä kotihoidon koko henkilöstölle. Osa senioripalvelujen lähihoitajista opiskeli oppisopimuksella mielenterveys- ja päihdehuolto. Syyskuussa alkoivat uudet oppisopimuskoulutukset mm. saattohoidossa. Järjestimme ergonomiakoulutuksia, joihin osallistui 18 hoitajaa.
Erialaisten hoito- ja hoivavaihtoehtojen	Teemme yhteistyötä yksityisten yrittäjien kanssa.	Ostamme tällä hetkellä 63–65 tehostetun palveluasumisen paikkaa ja tarjoamme	Ostamme tällä hetkellä 65 tehostetun palveluasumisen paikkaa. Palvelusetelitä on

tarjoaminen senioripalvelujen asiakkaille.		<p>palveluseleitä kotihoidon, omaishoidon ja ympärivuorokautisen hoidon asiakkaille sekä veteraaneille. Turvaudumme myös jatkossa yksityisiin toimijoihin ja pyrimme lisäämään palveluseleiden käyttöä kotihoidossa.</p> <p>Olemme aloittaneet lääkkeiden annosjakelukokeilun noin 30:lle kotihoidon asiakkaalle yhteistyössä Loviisan Kruunuapteekin kanssa. Lisäämme vuonna 2018 lääkkeiden annosjakelujärjestelmässä olevien asiakkaiden määrää. Kilpailutamme toiminnan tarvittaessa.</p>	<p>käytössä kotihoidossa, omaishoidossa ja veteraaneilla. Kiinnostus palveluseleitä kohtaan lisääntyi kotihoidossa, mutta sen sijaan vähentyi tehostetussa palveluasumisessa.</p> <p>Lisäsimme lääkkeiden annosjakelujärjestelmässä olevien asiakkaiden määrää ja palvelu kilpailutettiin. Meillä on sopimus Loviisan Kruunuapteekin kanssa 1.11.2018–31.10.2020 kahden vuoden optiomahdollisuudella.</p>
--	--	---	---

2. Palvelujen kehittäminen yhteistyössä asukkaiden kanssa sekä heidän osallistumismahdollisuuksiensa lisääminen.

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Ikäihmisten osallisuuden edistäminen.	Pyrimme lisäämään ikääntyneiden kuntalaisten osallisuutta.	Järjestämme yhdessä hyvinvointikoordinaattorin kanssa tapaamisia kaupungin eri kylissä kuullaksemme ikäihmisten mielipiteitä.	Järjestimme 12.4.2018 ryhmätapaamisen ikäihmisille, jotka olivat olleet kiinnostuneita seniorien asukasneuvostosta. Keskustelun aiheena oli ikäihmisten osallisuus ja hyvinvointi. Asukasraatikokous järjestettiin 15.11.2018.

3. Asukkaiden terveellisten elämäntapojen ja arjen turvallisuuden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäisy.

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Ikääntyneen väestön turvallisuudentunteen lisääminen.	<p>Tavoitteemme on, että vanhuksillamme on esteetön koti ja ikäihmisillä oikeat apuvälineet sekä sisä- että ulkokäyttöön.</p> <p>Ikäihmisten turvallinen autoilu.</p>	<p>Järjestämme tiedotustilaisuuksia ikäihmisille turvallisesta arjesta ja kotihoidossa teemme kotikäyntejä kartoittaaksemme apuvälinetarpeita.</p> <p>Järjestämme tiedotustilaisuuden/ koulutusta vanhemmille autoilijoille.</p>	<p>Kotihoidon fysioterapeutit ja kuntohoitajat tekivät kotikäyntejä selvittääkseen apuvälinetarvetta.</p> <p>Emme pystyneet järjestämään tiedotustilaisuutta/luentoa ikääntyneille autoilijoille, koska emme onnistuneet löytämään kaksikielistä luennoitsijaa.</p>
Yksinäisten ikäihmisten tukeminen syrjäytymisen välttämiseksi.	Ylläpidämme ja kehitämme vapaaehtoistoimintaa yksinäisten ikäihmisten tukemiseksi.	Jatkamme tapaamisten ja koulutuksen järjestämistä ulkoiluystävälle. Rohkaisemme vapaaehtoisia järjestämään	Toiminta ulkoiluystävien kanssa jatkuu ja koulutusta järjestettiin kevään aikana. Tällä hetkellä aktiivisia

<p>Ikääntyneen väestön tietoisuuden lisääminen terveellisestä elämäntavasta.</p>	<p>Järjestämme ikäihmisille päivätoimintaa ja ryhmätoimintaa eri muodoissa.</p> <p>Annamme erilaista tietoa terveydestä ja hyvinvoinnista.</p>	<p>ikäihmisille erilaista ryhmätoimintaa.</p> <p>Järjestämme yhteistyössä vapaaehtoisten kanssa eri kylissä ryhmätoimintaa yksinäisille.</p> <p>Omaishoitajille järjestetään kuukausittain vertaistukiryhmiä.</p> <p>Kotihoidon muistihoidajat järjestävät vertaistukiryhmiä muistisairaille.</p> <p>Järjestämme yhteistyössä eri yhdistysten kanssa luentoja terveydestä ja hyvinvoinnista.</p>	<p>ulkoiluystäviä on 58. Ulkoiluystäville järjestettiin tapaaminen keväällä ja joululounas joulukuussa. Tapaamisia arvostetaan suuresti.</p> <p>Ryhmätoimintaa ikääntyneille järjestettiin yhteistyössä mm. Loviisan seniorit ry:n, seurakuntien ja Loviisan seudun palvelutalosaatiön kanssa.</p> <p>Järjestimme säännöllisesti yhteisiä vertaistukiryhmiä omaishoitajille ja muistisairaille eri puolilla Loviisaa (Teskari, Loviisan keskusta, Koskenkylä).</p> <p>Järjestimme Sydänviikolla 20.4.2018 yhteistyössä eri yhdistysten kanssa ulkoilun ja liikunnan terveysvaikutusta käsittelevän tapahtuman. Luento ravinnon merkityksestä terveydelle järjestettiin 1.11.2018.</p>
--	--	--	---

4. Toimivat palveluprosessit, kustannustehokas ja tuloksellinen toiminta.

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
<p>Talousarvion seuraaminen vuoden aikana, ennusteiden laatiminen ja poikkeamiin reagointi.</p>	<p>Tehostamme prosesseja ja etsimme uusia toimintamalleja.</p>	<p>Hoidamme vanhuksiamme tehokkaasti kotihoidossa ja lopetamme vanhusten laitoshoidon. Vähennämme tehostetun palveluasumisen paikkoja 12 paikalla samalla kun paikat Hemgårdenissa, Hemtrevnadissa, Hamberginkodissa ja Maritakodissa lakkautetaan. Vähennämme henkilökuntaa hoiva-asumisen muutosten yhteydessä.</p>	<p>Loviisan kaupunki osallistui yhdessä muiden Itä-Uudenmaan kuntien kanssa pilottihankkeeseen "Tehostettu kotikuntoutus". Hanke osoittautui hyväksi ja kustannustehokkaaksi, ja jatkamme toimintaa, joka juurrutetaan osaksi kotihoidon toimintaa. Laitoshoidon lopetettiin ja asiakkaita hoidetaan joko kotona tai tehostetun palveluasumisen piirissä. Ympäri vuorokautisen hoidon paikat vähenivät 12 paikalla.</p>

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2018

21134 Senioripalvelut

	TALOUSARVIO 2018	TA- MUUTOKSET	TA 2018 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2018	POIKKEAMA
Toimintatuotot	3 799 260		3 799 260	4 017 299	-218 038
<i>joista sisäiset</i>				145 233	-145 233
Toimintakulut	-15 059 080	-415 400	-15 474 479	-16 237 496	763 017
<i>joista sisäiset</i>	-1 651 043	-357 491	-2 008 534	-2 497 616	489 082
Toimintakate	-11 259 820	-415 400	-11 675 219	-12 220 198	544 979
<i>joista sisäinen</i>	-1 651 043	-357 491	-2 008 534	-2 352 382	343 849
Toimintakate ulkoinen	-9 608 777	-57 909	-9 666 685	-9 867 816	201 130
Poistot ja arvonalentumiset					
Kustannuslaskennalliset erät	-1 004 388		-1 004 388	-999 608	-4 780

Valtiokonttorilta saadut korvaukset rintamaveteraaneille- ja sotainvalideille tarkoitettuihin palveluihin olivat budjetoitua suuremmat. Toimintakulujen ylitys muodostuu kotihoidon ja palveluasumisyksiköiden palkoista sekä vuokratyövoimasta ja yksityisiltä palveluntuottajilta ostetuista palveluasumispaikoista.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Toteutuma 2018
75 vuotta täyttäneet	1 720	1 785	1720
65–74-vuotiaat	2 304	2 497	2390
Kotona asuvat ikäluokassa 75 +, % ikäluokasta	89,9	90,5	90,0
Omaishoito			
Omaishoitajat	60	70	60
Kattavuusprosentti ikäluokasta 75 +	3,5	4	3,5
Kotihoito			
Asiakkaita säännöllisessä kotihoidossa (sisältää säännöllisen kotisairaanhoidon) ikäluokassa 75 +	256	300	233
Kattavuusprosentti ikäluokassa 75 +	14,8	17	13,5
Asiakkaita säännöllisessä kotihoidossa (sisältää säännöllisen kotisairaanhoidon) ikäluokassa alle 75 vuotta	55	50	65
Kattavuusprosentti alle 75-vuotiaille	2,4	2	2,6
Tehostettu palveluasuminen			
Paikkojen määrä; oma toiminta + ostopalvelut	152	180–182	183
Kattavuusprosentti ikäluokassa 75 +	8,1	9,5	10
Kattavuusprosentti ikäluokasta 65–74	0,6	0,5	0,5

Oma toiminta			
Paikkamäärä	87	117–119	118
Ostopalvelut			
Paikkamäärä	65	63	65
Laitoshoito/pitkäaikainen			
Paikkojen määrä	37	0	0
Kattavuusprosentti ikäluokassa 75 +	2	0	0
Kattavuusprosentti ikäluokassa 65–74	0,1	0	0
Lyhytaikaishoitopaikat/laitoshoito, joista	14	13–14	14
Rosenkullan intervallihoito-osastolla	6	6	6
Hemgårdenissa	0	0	
Taasiakodissa	8	6–8	8
Hambergin kodissa	0	0	
Odotusaika (kun päätös on tehty) ympäri vuorokautiseen hoitoon (keskimäärin vuoden aikana)	29 vuorokautta	30 vuorokautta	43 vuorokautta

Alueelliset palvelut

Vastuuhenkilöt: perusturvajohtaja ja johtava lääkäri

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2018

Alueelliset palvelut käsittävät ympäristöterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon. Alueellisten palveluiden kustannukset muodostavat noin puolet perusturvakeskuksen ja miltei neljänneksen kaupungin kokonaismenoista.

Ympäristöterveydenhuolto, elintarvikevalvonta ja eläinlääkäripalvelut järjestetään alueellisena palveluna. Palvelut järjestää Porvoon kaupunki. Ympäristöterveydenhuoltoon ei vuonna 2018 tullut toiminnallisia eikä juuri taloudellisiakaan muutoksia. Toimintavuoden aikana Helsingin kaupunki pyysi Loviisan kaupungilta lausuntoa siitä, olisiko Loviisan kaupungilla halukkuutta yhteistyöhön Helsingin kaupungin ympäristöterveydenhuollon kanssa. Koska Helsingin yksikkö ei huolehdi eläinlääkäripalveluista, Loviisan kaupunki ei ollut valmis aloittamaan tässä vaiheessa yhteistyötä. Porvoon kaupunki sen sijaan lausui yhteistyön puolesta. Asian etenemistä seurataan.

Erikoissairaanhoidossa on Uudellamaalla käynnissä rakennemuutos, jossa palvelukokonaisuuksia keskitetään ja siirretään yksiköstä toiseen. Tämä kehitys oli nähtävissä edelleen myös Porvoon sairaalassa. Kehityksestä johtuen on ymmärrettävää, että Kymenlaakson keskussairaala Carean käyttö jatkoi kasvuaan. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri otti entistä aktiivisemmän roolin yhteistyön kehittämisessä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri otti myös enemmän vastuuta koko alueen toiminnan kehittämisestä.

Operatiivisten tavoitteiden toteutuminen 2018

1. Aukkaiden terveellisten elämäntapojen ja arjen turvallisuuden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäisy.

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Yhteinen avomielenterveystyö.	Porvoon sairaalan psykiatrian yksikön kehityshanketta jatketaan ja sen myötä integraatiota syvennetään entisestään. Loviisassa tehdään yhteistyöhankkeen edellyttämät toiminnalliset muutokset.	Loviisan kaupungin edustajat osallistuvat hankkeeseen.	Mielenterveystyön kehityshankkeeseen osallistumista jatkettiin ja hankkeen toteutumista seurattiin Itä-Uudenmaan sote-kokouksissa ja johtavien lääkäreiden kokouksissa. Varsinkin tehostetun avohoidon jalkautuva toimintatapa edisti yhteistyötä perusterveydenhuollon kanssa ja helpotti asiakkaan pääsyä hoidon piiriin. Yhteistyön odotetaan paranevan edelleen kun psykiatrian poliklinikka muuttaa samoihin tiloihin perusterveydenhuollon kanssa.

2. Toimivat palveluprosessit, kustannustehokas ja tuloksellinen toiminta.

TAVOITE	Toimenpide	Arviointi	Toteutuma
Konsultaatiolähetteen muuttaminen reaaliaikaiseksi videokonsultaatioksi.	Rakennetaan tekniikka, jolla konsultointi mahdollistuu. Kokeillaan vuoden aikana videokonsultointia ainakin yhden erikoisalan kanssa.	Kokemuksista raportoiminen.	Ihotautien konsultaatiokäytännöstä sovittiin. Laajempi videokonsultoinnin hanke siirtyi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin vetovastuulle.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2018

21135 Alueelliset palvelut

TALOUSARVIO 2018	TA-MUUTOKSET	TA 2018 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2018	POIKKEAMA
------------------	--------------	---------------------------	---------	-----------

Toimintatuotot	85 790		85 790	82 597	3 193
<i>joista sisäiset</i>					
Toimintakulut	-18 417 451	-708 573	-19 126 024	-18 829 694	-296 330
<i>joista sisäiset</i>	-36 191	-8 573	-44 764	-42 166	-2 598
Toimintakate	-18 331 661	-708 573	-19 040 234	-18 747 097	-293 137
<i>joista sisäinen</i>	-36 191	-8 573	-44 764	-42 166	-2 598
Toimintakate ulkoinen	-18 295 470	-700 000	-18 995 470	-18 704 931	-290 539
Poistot ja arvonalentumiset					
Kustannuslaskennalliset erät	-371 505		-371 505	-382 853	11 348

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä hankittuihin ostopalveluihin kohdistettiin 500 000 euron lisämääräraha. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna kustannukset olivat 209 000 euroa suuremmat. Muutettuun talousarvioon verrattuna ostopalvelut alittivat talousarvion noin 290 000 euroa, johtuen muun muassa vuoden 2018 ylijäämäpalautuksesta ja toiminnan tasauslaskuista.

Kymenlaakson sairaanhoitopiirin erikoissairaanhoidon kustannukset puolestaan kasvoivat, jonka seurauksena lisämäärärahan osuus oli 200 000 euroa. Kustannukset olivat alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 273 000 euroa suuremmat ja vuoteen 2017 verrattuna kustannukset kasvoivat 291 000 eurolla.